

Kłopotliwy nocleg w hotelu

17 grudnia 2015 | Praca i ZUS | Magdalena Skwara

Koszt wynajęcia pokoju pracownikowi, który spędza noc w hotelu na polecenie pracodawcy, nie jest dla niego przychodem. Nie ma więc podstaw, aby od tego wydatku naliczać podatek czy składki.

W uchwale wydanej 10 grudnia br. (III UZP 14/15) Sąd Najwyższy uznał, że „Pojęcie przychodu określone w art. 4 ust. 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: DzU z 2015 r., poz. 483 ze zm.) obejmuje wartość świadczeń ponoszonych przez pracodawcę z tytułu zakwaterowania pracowników i tym samym stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu art. 18 ust. 1 tej ustawy”.

Bezpiecznie w delegacji...

To stanowisko nie musi martwić pracowników odbywających podróże służbowe. Świadczenia przyznane im w związku z odbywaniem delegacji są zwolnione zarówno z podatku, jak i składek na ubezpieczenia społeczne pod warunkiem, że nie przekraczają stawek określonych w rozporządzeniu ministra pracy i polityki społecznej z 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. Tylko ewentualna nadwyżka świadczenia podlega opodatkowaniu i jest wliczana do podstawy wymiaru składek. Tak wynika z:

- art. 21 ust. 1 pkt 16 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- § 2 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia MPiPS z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W przypadku podróży służbowej krajowej koszt noclegu nie powinien przekraczać 600 zł za dobę. To - zgodnie ze wskazanym rozporządzeniem - 20-krotność stawki diety za podróż krajową.

...ale nie przy pracy mobilnej

Stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w przywołanej uchwale z 10 grudnia 2015 r. jest natomiast istotne dla pracowników, którzy korzystają z finansowanych przez firmę noclegów (np. w hotelu) w miejscu określonym jako ich miejsce pracy. Często dotyczy to przedstawicieli handlowych, którym jako miejsce pracy wskazano określony obszar. Zdarza się, że z uwagi na konieczność odbycia spotkania o wczesnej godzinie porannej oraz konieczność przestrzegania norm czasu pracy - w szczególności 11-godzinnego odpoczynku dobowego - pracodawca zobowiązuje handlowca, aby dotarł na miejsce dzień wcześniej i przenocował w hotelu. Nie można uznać, że jest to świadczenie związane z podróżą służbową, ponieważ za taką uznaje się wykonywanie pracy poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy pracownika. Nocleg w miejscu, które jest określone jako miejsce pracy zatrudnionego, nie korzysta więc ze zwolnienia przewidzianego dla należności z tytułu podróży służbowych, omówionego wcześniej. Nie musi to jednak oznaczać, że takie świadczenie zostanie uznane za przychód pracownika.

Brak korzyści to brak przychodu

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 8 lipca 2014 r. (K 7/15) uznał, że „za przychód pracownika mogą być uznane świadczenia, które:

- po pierwsze, zostały spełnione za zgodą pracownika (skorzystał z nich w pełni dobrowolnie),
- po drugie, zostały spełnione w jego interesie (a nie w interesie pracodawcy) i przyniosły mu korzyść w postaci powiększenia aktywów lub uniknięcia wydatku, który musiałby ponieść,
- po trzecie, korzyść ta jest wymierna i przypisana indywidualnemu pracownikowi (nie jest dostępna w sposób ogólny dla wszystkich podmiotów)".

Naczelny Sąd Administracyjny, mając na uwadze powyższy wyrok TK, stoi na stanowisku, że zapewnienie przez pracodawcę pracownikowi noclegu nie jest świadczeniem spełnianym w interesie zatrudnionego, ale w interesie pracodawcy. Co więcej, nie przynosi ono podwładnemu korzyści w postaci powiększenia aktywów lub uniknięcia wydatków, które musiałby ponieść. W konsekwencji skorzystanie z takiego świadczenia nie stanowi przychodu pracownika.

NSA uznał tak np. w wyroku z 19 września 2014 r. (II FSK 2280/12). Sprawa dotyczyła spółki prowadzącej w Polsce i za granicą działalność w zakresie budownictwa energetycznego i przemysłowego, która zamierzała zmienić stosowany model zatrudnienia w ten sposób, iż pracownicy świadczyliby pracę w ramach przeniesienia służbowego, w trakcie którego spółka pokrywałaby koszty ich zakwaterowania.

Podatkowa definicja

Uchwała SN z 10 grudnia 2015 r. dotyczyła firmy budowlanej, która zapewniała pracownikom bezpłatne zakwaterowanie w pobliżu budów, gdzie wykonywali pracę. Wprowadza ona pewien dysonans w sposobie rozumienia pojęcia przychodu. Ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, definiując w art. 4 pkt 9 pojęcie „przychodu”, odnosi się do przychodu w rozumieniu przepisów o podatku od osób fizycznych. Wydawałoby się więc, że pojęcie przychodu powinno być jednolicie rozumiane na gruncie obu ustaw.

Stan faktyczny tej sprawy wydaje się podobny do tego, na podstawie którego wydano wyrok NSA z 19 września 2014 r. (II FSK 2280/12). Skoro zaś świadczenie w postaci zapewnienia noclegu nie jest uznawane za przychód na gruncie przepisów o podatku od osób fizycznych, nie powinno też stanowić podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Zdaniem autorki

Magdalena Skwara, radca prawny w Praktyce Prawa Pracy kancelarii Domański Zakrzewski Palinka

Omawiana uchwała Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2015 r. zapadła na skutek pytania prawnego zadanego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, rozpoznającego apelację w konkretnej sprawie. Rozpatrując apelację, sąd ten uznał, że w sprawie występuje zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości. Uchwała SN zapadła w składzie trzech sędziów (nie została przekazana powiększonemu składowi SN) i jest wiążąca dla sądu, który zadał pytanie prawne, w danej sprawie. Moc wiążącą w innych rodzajowo podobnych sprawach mają jedynie uchwały, które mają moc zasady prawnej - czyli z chwilą podjęcia uchwały pełnego składu SN, składu połączonych izb

oraz składu całej izby. Ponadto uchwale, która zapada w składzie siedmiu sędziów, SN może nadać moc zasady prawnej.

Oznacza to, że choć ZUS zapewne będzie powoływał się na stanowisko SN wyrażone w uchwale z 10 grudnia 2015 r. (III UZP 14/15), żądając zapłaty składek od faktur za noclegi pracowników, nadal są argumenty, aby polemizować z uznawaniem świadczeń w postaci noclegu w hotelu za przychód pracownika.

Rzeczpospolita

© © Wszystkie prawa zastrzeżone